

Samenwerkend Toezicht Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Uitkomsten verbeterpunten toezichtonderzoek Alkmaar

Aanpak: Helpende Hand in de Wijk

Juni 2015

Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) verstaat onder een gezin met geringe sociale redzaamheid een gezin met chronische problemen op meerdere leefgebieden (minimaal vier), waarvan de ouders niet in staat zijn deze problemen zelf op te lossen.

Kinderen van dat gezin lopen hierdoor permanent risico's en/of ondervinden problemen. Het gezin kent vaak een historie van – vastgelopen – hulpverleningstrajecten die niet tot het gewenste resultaat hebben geleid.

- Gezin: omvat één of meerdere ouders, één of meerdere kinderen;
- Chronisch: de problematiek is blijvend, maar kan wel in intensiteit fluctueren;
- Leefgebieden: gezin, wonen, werk, inkomen, gezondheid, onderwijs en veiligheid.

Inleiding

In 2013 heeft STJ in Alkmaar de aanpak 'Helpende Hand in de Wijk' op beleidsniveau getoetst aan de hand van het toetsingskader GGSR. Het toetsingskader GGSR bestaat uit vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Ontwikkeling 2014

Op 25 november 2014 heeft STJ met de gemeente en haar netwerkpartners besproken op welke wijze de verbeterpunten uit de factsheet *Uitkomsten toezichtonderzoek Alkmaar* op beleidsniveau zijn opgepakt. Het bezoek is een opvolging van het toezicht dat STJ in 2013 heeft uitgevoerd in het kader van gezinnen met geringe sociale redzaamheid (GGSR).

STJ heeft in 2014 niet de volledige aanpak getoetst aan de hand van het GGSR toetsingskader. Wel is bekeken op welke wijze de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt in de nieuwe werkwijze. Onderstaand overzicht geeft weer of de verbeterpunten uit 2013 zijn opgepakt, en zo ja, op welke wijze dit is gebeurd.

Uitkomsten verbeterpunten

Toeleiding		
Indicator	2013	2014
De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR. De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR	X Er is geen beleid en visie voor de doelgroep GGSR, wel een toekomstplan met het oog op de transitie. Hierin is weinig aandacht voor GGSR. Het beleid dat er wel is, is beleid van de jeugd- en opvoedorganisatie.	X Hier heeft geen verandering in plaatsgevonden. Algemene visie van de gemeente is: Wij zijn er voor wie hulp nodig heeft.
De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR.	X De doelen van de gemeente en netwerkpartners overlappen deels, maar wijken deels ook van elkaar af. Zo noemt een deel van de partijen als doel het beperken van overlast, terwijl andere netwerkpartners vooral op het verbeteren van de situatie voor de gezinnen gericht is.	
De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	X Er is geen doorzettingsmacht voor de gezinscoach geregeld. Onder doorzettingsmacht verstaat STJ dat de regisseur besluiten kan nemen die consequenties hebben voor de betrokken netwerkpartners.	X Dit is nog niet geregeld. Er is geen mandaat of doorzettingsmacht geregeld. De betrokkenen die de inspectie gesproken heeft, concluderen dit ook niet noodzakelijk te vinden. Tegelijkertijd wordt gesignaleerd dat niet iedereen in staat is om op te schalen, met als risico dat zaken te lang blijven doorlopen als gevolg van handelingsonbekwaamheid van de professional. Of dat zaken juist te snel worden opgeschaald. Er is een procesregisseur die zonnodig knopen kan doorhakken. Van deze mogelijkheid wordt echter nog niet vaak gebruik gemaakt.
Uitgangspunt is dat het gezin niet wordt losgelaten	X Gemeente en netwerkpartners zijn het niet eens over de vraag of dwang en drang deel uitmaken van de aanpak. In de praktijk wordt een gezin overgedragen naar het gedwongen kader als het niet meer wil meewerken.	X Hier is geen wezenlijke verandering in gekomen. Hulp van 'Helpende hand in de Wijk' is op vrijwillige basis, maar zeker niet vrijblijvend. In die zin is er sprake van drang. Daarnaast speelt tussen partijen onderling de discussie over wat onder drang en dwang verstaan wordt.

Vervolg uitkomsten verbeterpunten

Samenwerking		
Indicator	2013	2014
Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	X De meer algemene afspraken m.b.t. zorgcoördinatie en opschaling zijn vastgelegd in het regionaal convenant over de Verwijsindex. Ook over de afstemming in het Veiligheidshuis zijn afspraken vastgelegd. Er zijn echter geen formele samenwerkingafspraken vastgelegd die specifiek gelden voor de aanpak Helpende Hand in de Wijk.	X Er zijn geen samenwerkingsafspraken vastgelegd die specifiek gelden voor 'Helpende Hand in de Wijk'.
Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	X De afspraken over het delen van informatie zijn beperkt. In de omschrijving van de aanpak staat dat in de eerste fase van drie tot vier weken, de gezinscoach en de gezinsleden de problematiek in kaart brengen. Daartoe voeren ze gesprekken en vraagt de gezinscoach de beschikbare informatie van derden op.	X Er zijn geen nieuwe afspraken opgesteld over het delen van informatie. Informatie wordt zonedig gedeeld, maar niet op vastgelegde momenten.